

РЕАЛІЇ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІТЕКТУРИ, ПРОЕКТУВАННЯ І БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ РОЗВАГ В УКРАЇНІ І СВІТІ

В статті висвітлені сучасний стан сфери і об'єктів розваг в Україні у порівнянні із світовим досвідом, проблеми які потребують актуального вирішення та пропозиції по розвитку їх архітектури

Постановка проблеми

Важливим фактором, що впливає на актуальність дослідження архітектури об'єктів розваг, є те, що розвага є одним з процесів задоволення людиною своїх духовних потреб, оцінки власної особистості, аналізу ролі в масштабах різних соціальних систем.

Соціальні потреби у споживанні розваг є надзвичайно важливими, особливо сьогодні, оскільки вони впливають на формування нової якості особистості та суспільства в цілому. Розваги на думку психологів сприяють вихованню, впливають на розвиток культури, формують оптимістичний настрій. Використавши частину свого часу для розваг людина відновлюється як працездатна одиниця[12].

Тривалий час вивченню феномену розваг в Україні приділялося недостатньо уваги, тому результатом є відсутність сучасних архітектурних, економічних, організаційних, управлінських принципів їх розвитку. Що забезпечують ефективне функціонування та перспективність даного виду обслуговуючої діяльності. Відсутня технологічна єдність та принцип типологічних структурних моделей та їх складових. І хоча за останні роки Українська нація постаріла (тобто знизився рівень народжуваності по відношенню до показників смертності) в світовій практиці сфера розваг продовжує активно розвиватися.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На початок ХХІ століття в світі сформувалася складна типологічна, архітектурна, управлінська, жанрова палітра об'єктів розваг. До таких об'єктів належать: підприємства, заклади, організації основна діяльність яких зорієнтована на задоволення потреб людини в розвагах: цирки, зоопарки, стадіони, ігротеки, атракціони, парки відпочинку. Різноманітні видовищні заклади: стаціонарні та мобільні театри, кінотеатри, студії образотворчого мистецтва, філармонії, мюзік-холи, об'єкти теле та радіо індустрії. Заклади пов'язані з фізичною культурою де принципово може проглядатися дія гри:

спортивні зали, манежі, басейни, ковзанки. З розвагами також безпосередньо пов'язані культурно освітні заклади, що виховують духовний світ людини - бібліотеки, музеї, виставкові зали, клуби за інтересами.

Також важливим сегментом є об'єкти в яких розваги є допоміжним елементом в структурі але водночас не від'ємним з точки зору маркетингу: торгово-розважальні центри, заклади громадського харчування з обов'язковою розважальною функцією і т. ін.

Деякі аспекти щодо формування типології архітектури об'єктів розваг відображені в працях відомих в Україні вчених архітекторів В. Куцевича [1], В. Проскурякова [2], О. Слепцова [3]; доцентів Б. Гоя [6], О. Проскурякова [10], А. Андріанової [5], Г. Підгорної [8], А. Харитонової [7], але відсутність сучасних прикладних розвідок в даній сфері, брак наукових праць та практичних навичок, застаріла нормативна база та відсутність актуальної на сьогоднішній день типологічної палітри паралізує створення сучасної архітектури об'єктів розваг.

Основна частина Щодо об'єктів розваг які є складовими сучасної розважальної індустрії в Україні то можна стверджувати що це спадщина радянського періоду (Парки культури та відпочинку) та ігрові інтерактивні клуби (заборонені законодавством). Архітектура таких об'єктів або застаріла або відсутня тобто не є такою, що асоціюється та відповідає етимологічному значенню терміну «РОЗВАГА». Цей термін тактується як те, що розвеселяє, розважає людину, піднімає настрій, тісно переплітається з терміном «гра».

Аналіз міжнародного досвіду доказує, що легальна сфера розваг є прибутковою як самостійна діяльність і важливою складовою таких галузей як: туризм, торгівля, харчова промисловість і т. ін. (Відвідуваність "Діснейленду" в Парижі, Франція складає 12,5 млн. осіб в рік. А прибуток станом на 2007 рік становить 1.22 мільярди доларів [1]; Відвідуваність "Астерікс" парку Франція - 1.8 млн. осіб в рік. А щорічний оборот - 65 млн. євро; "Європа парк", Німеччина відвідало станом на 2007 рік . 4 млн. осіб. А оборот цього об'єкту розваг складає 120 млн. євро в рік.). Натомість інвестиціями в основний капітал за видами економічної діяльності за 2009 рік на діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг в Україні становить 1.7млн. доларів, що у процентному співвідношенні становить 0.5% від загальної суми інвестиційних коштів (Рис.1).

Відповідно для втілення в реальність таких масштабних об'єктів як сучасні парки розваг, що є найбільш поширеним архітектурним типом у світовій архітектурній практиці, а тим більше мережі, в умовах сучасної України є практично неможливо.

Потреба в ефективних об'єктах розваг яскраво проглядається на прикладі українських міст де немає альтернативи вибору розваг а ті з яких

доводиться обирати найчастіше орієнтовані на якусь окрему групу населення. Наприклад у Львові це понад 100 інтерактивних клубів в яких здебільшого «інтерактивний клуб» це тільки назва-прикриття для азартних ігор, що забороняється законодавством.

Важливими об'єктами розваг є не тільки надзвичайно великі за масштабами комплекси, але дитячі майданчики, сучасні архітектурні норми і правила проектування і будівництва для яких є відсутніми. Для проектування яких, як альтернативні вирішення використовуються проекти 70-х років, або в кращому випадку комбінації стандартних елементів конструкцій, завезених із-за кордону.

Ще одними важливими і таким, що потребують опрацювання, є простори існуючих парків відпочинку: простори для розваг що на даний момент не можуть повноцінно виконувати своєї функції оскільки має місце не тільки їх техніко технологічна застарілість, а і невідповідність сучасним вимогам безпеки. Потребують також осучаснення і просторово планувальні структури таких об'єктів.

Висновки:

Спираючись на авторські дослідження в даній галузі, що відбуваються в програмних розвідках Львівської архітектурної школи можна стверджувати наступне:

Перше. Проектування і будівництво сьогодні і в майбутньому об'єктів розваг будуть відбуватися в наступних напрямках:

- просторово-середовищне : простір, ландшафт, територія, земля, зона.
- об'ємно-просторове: центри, комплекси, міста.
- Структурна: приміщення, кімнати.

Друге. Прийомами розвитку об'єктів розваг в центрах міст України можуть стати: надбудови, підбудови ,підземна урбаністика, формування просторів під магістралями, прибудови, перебивка за рахунок зміни поверховості, вставки, ревіталізація існуючих об'єктів, або їх комплексів, функція яких застаріла; переобладнання житлових будівель, пасажі, простори партерних поверхів житлових, офісних, готельних будівель .

Третє. Досягнути розвитку архітектурної типології об'єктів розваг можна тільки поєднуючи теоретичні розвідки із широким експериментальним, конкурсним, та прикладним проектуванням і будівництвом в цій галузі. Що спеціалістам кафедри ДАС, інституту архітектури, Національного університету «Львівська політехніка» вже вдалося зробити в 2010 – 2011рр. як в Україні так і за її межами. До таких проектів слід зарахувати проекти: «Місто розваг в межах вулиць Стрийської та Вітовського в м. Львові», «Дизайн центру розваг в м. Кельци в межах вулиць Краківська-Огородова», Польща, «Торгово-розважальний центр в м. Кельци», Польща, виконані під

керівництвом проф. В.Проскуракова, при участі архітекторів Т.Гаращак та О.Проскуракова(Рис.2)

Графік порівняння прибутків парків розваг Європи з інвестиціями у сферу розваг України

№	Назва показнику	Приклади				
		3	4	5	6	7
1	Річний оборот млн.євро/рік	135 555 560 євро/рік	65 000 000 євро/рік	120 000 000 євро/рік	1 500 000 євро на 2009 рік.	
2	Назва об'єкту	"Діснейленд Париж"	"Астерікс парк"	"Європа парк"		
3	Країна	Франція	Франція	Німеччина		УКРАЇНА
4	Джерело коштів	ПРИБУТОК				ІНВЕСТИЦІЇ

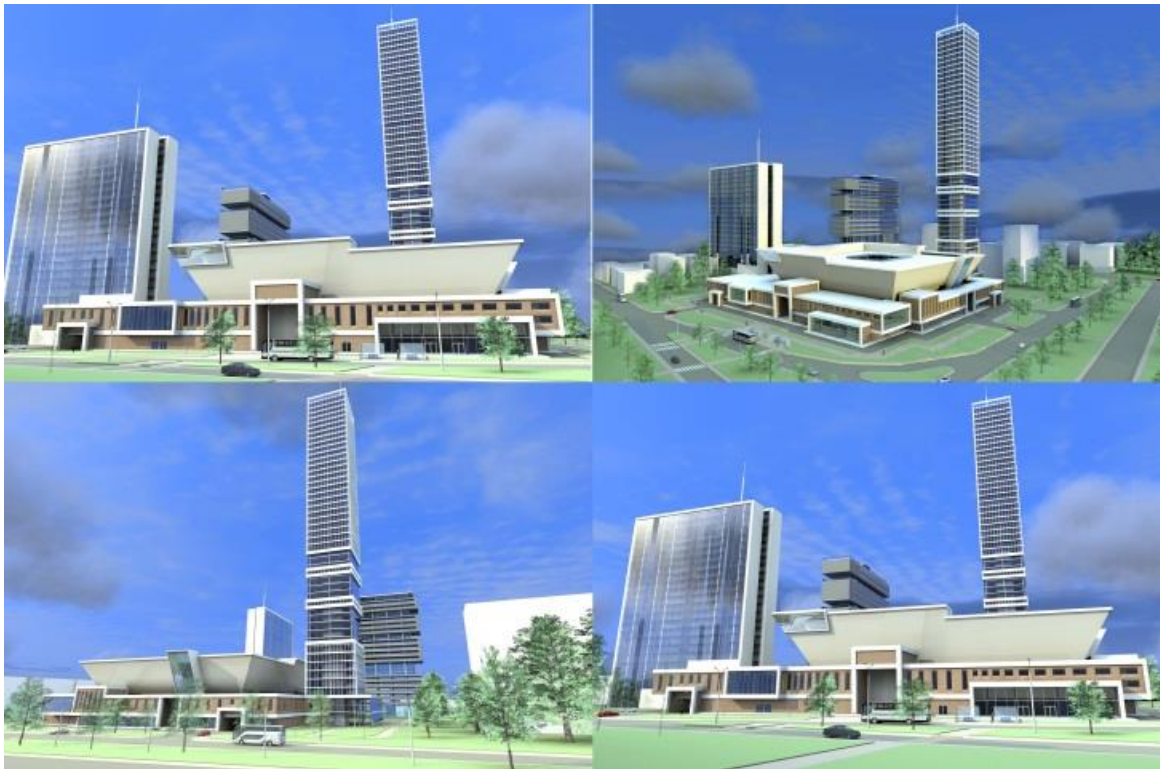
Рис.1 Графік порівняння прибутків парків розваг Європи з інвестиціями у сферу розваг України

а

б

В

Рис.2а.«Місто розваг в межах вулиць Стрийської та Вітовського в м. Львові», б.«Дизайн центру розваг в м. Кельци в межах вулиць Краківська-Огородова», Польща, в.«Торгово-розважальний центр в м. Кельци», Польща - виконані під керівництвом проф. В.Проскуракова, при участі архітекторів Т.Гарашака та О.Проскуракова

Список використаних джерел

1. Куцевич В. В. Реформування архітектурно-методологічної бази проектування об'єктів соціокультурного призначення в сучасних умовах України. Дис. доктора арх.: 18.00.02. - К., 2004. - С.43-65.
2. Проскураков В. І. Принципи розвитку архітектурної типології українського театру: Автореферат дис. доктора арх.: 18.00.02. - К., 2002. С. 171-176.
3. Слепцов О. С. Архітектура цивільних будівель на основі відкритих збірних конструктивних систем: Автореферат дис. док. арх.: 18.00.02 / Київ. нац. ун-т буд. і арх. - К., 1999. - 35 с.
4. Betsky Aaron. Artpark// Architecture USA: August, 1999. - P. 36-37.
5. Андріанова Г. А. Принципи архітектурно-планувальної організації об'єктів громадського обслуговування в умовах реконструкції житлових кварталів: Автореф. дис. канд. арх.: 18.00.02 - Одеса, 2006. - 20 с.
6. Гой Б. В. Архітектура єврейських театрів України. Принципи типології

- проекування: Дис. канд. арх.: 18.00.02. - Львів, 2006.- 67с.
7. Харитонова А. А. Архітектурно-планувальне формування центрів образотворчого мистецтва: Автореф. дис. канд. арх.: 18.00.02 - К., 2005. - 20 с.
 8. Підгорна Г. Д. Формування об'ємно-планувальної структури бейзбольних споруд в Україні: Автореф. дис. канд. арх.: 18.00.02. - К., 2007 - 20 с.
 9. Воронкова І. С. Розвиток медіа-просторів у структурі житлового середовища.
 10. Проскуряков О. В. Принципи архітектури спілки Ф. Фельнера і Г. Гельмера, і їх розвиток в Україні: дис. канд. арх.: 18.00.01.- Львів, 2009.
 11. Entertainmentzone Prater, Entertainment Center, Entertainment Area Prater// Entertainment Prater, Studien 2003, TU Wien, 2003.- P. 51, P. 58-59, P. 80-81.
 12. Ключко Ю. М. Наукові засади індустрії розваг: вибрані матеріали, всеукраїнська науково-практична конференція, V культурологічні читання пам'яті Володимира Прокопаєва.

Аннотація

В статті освіщені сучасне становище сфери і об'єктів розваг в Україні в порівнянні з міжнародним досвідом, в проблемі які потребують актуального рішення і пропозиції по розвитку їх архітектури.

Annotation

The article analyzes the current state of facilities and entertainment sector in Ukraine in comparison with international experience, problems that need solving and current proposals for the development of architecture